

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2022-2025) d. 21-10-2025

Mødedato Tirsdag d. 21. oktober 2025 kl. 08:30

Mødested M1.17

Mødedeltagere Eva Pinnerup, Kurt Mosgaard, Stine Isaksen, Lars Mogensen, Steffen Drejer

Indholdsfortegnelse

Temadrøftelse om værdifulde landbrugsarealer - tematillæg for det åbne land i Kommuneplanen.....	3
Drøftelse af administrationsgrundlag for Grøn Pulje.....	5
Behandling af høringssvar til forslag til lokalplan nr. 618 for energiklynge med solcelleanlæg og vi	8
Placering af vindmøller ved kommunale veje.....	12
Temadrøftelse: Aftale om et Grønt Danmark.....	15
Plan22+ Klimaet og ådalens fremtid - Afrapportering af projektet og drøftelse af eventuel viderefør	17
Godkendelse af nyt regulativ for Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers.....	21
Aftalerne om et Grønt Danmark - Principvedtagelse af omlægningsplan for Randers Fjord.....	26
Budgetopfølgning pr. 30. september 2025.....	31
Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025.....	34
Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder r	36
Lukket: Ejendomssag.....	37
Underskriftsark.....	38

Punkt 1: Temadrøftelse om værdifulde landbrugsarealer - tematillæg for det åbne land i Kommuneplanen

24/33820

Resume

Som grundlag for planlægningen for det åbne land skal det drøftes, hvordan analyserne for værdifulde landbrugsarealer skal vægtes i det videre arbejde med tematillægget for det åbne land.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget drøfter forvaltningens oplæg.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget drøftede forvaltningens oplæg.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har bevilliget midler til tematillæg til kommuneplanen for erhverv og det åbne land ([link til sag nr. 18 på byrådets møde den 21. maj 2025](#)).

Byrådet har vedtaget Kommuneplan 2025-2036 endeligt ([link til sag nr. 17 på byrådets møde den 21. maj 2025](#)). Som en forudsætning for kommuneplanens vedtagelse har Viborg Kommune overfor forpligtet sig til at udarbejde Grønt Danmarkskort og retningslinjer for større, sammenhængende landskaber i løbet af planperioden.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har igangsat planlægningen og besluttet at arbejdet med tematillægget delegeredes til Klima- og Miljøudvalget ([link til sag nr. 25 på Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde den 22. januar 2025](#)).

Byrådet har behandlet idéer, forslag mv. og kommentarer til den offentliggjorte Planstrategi 2040 ([link til sag nr. 18 på byrådets møde den 28. juni 2023](#)). Med planstrategien er der lagt op til en række særskilte tematillæg for det åbne land. Der er dog – bl.a. set i lyset af Aftale om Grønt Danmark – igangsat et samlet tematillæg for det åbne land for at sikre en mere sammenhængende planlægning.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Økonomiudvalget har besluttet at delegerer arbejdet med tematillægget for det åbne land til Klima- og Miljøudvalget.

Følgende retningslinjer indgår i tematillægget:

- Grønt Danmarkskort (økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser, naturområder, potentielle naturområder) jf. krav i planloven.
- Bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber
- Skovrejsning
- Lavbundsarealer
- Værdifulde landbrugsarealer

Overvejelser om såvel konflikter som synergier mellem ovenstående retningslinjer og drikkevandsinteresser, klima og rekreative interesser bør indgå i arealudpegningerne.

Ændringer i ovenstående kan medføre ændringer i retningslinjer for bl.a. solenergianlæg, vindmøller og områder til store husdyrbrug.

Tematillægget udarbejdes i tæt samarbejde med implementeringen af Aftale om et Grønt Danmark, så begge kan udgøre det langsigtede grundlag for omlægningen og omstillingen af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark.

Forvaltningen har fået udarbejdet en analyse af Conterra, som – gennem vægtning af en lang række data – identificerer arealer, der fremover kan betragtes som værdifulde og dermed robuste landbrugsarealer. I arbejdet med Grøn Trepert er der samtidig udpeget en række arealer, som forventes taget ud af traditionel landbrugsdrift.

I visse dele af kommunen vil der kunne opstå interessekonflikter mellem de arealer, som Conterra-analysen peger på som værdifulde landbrugsarealer, og de arealer, der forventes taget ud af drift. For at opfylde målsætningerne i Aftalen om et Grønt Danmark vil det derfor i nogle tilfælde være nødvendigt at tilsidesætte udpegningen af visse arealer som værdifulde landbrugsarealer og i stedet tage dem ud af drift.

Forvaltningen vil på mødet fremlægge analyserne med henblik på drøftelse af vægtning i forhold til andre interesser samt omfang i udpegninger til kommuneplanen.

Der er ved at blive udarbejdet en landskabskarakteranalyse. Den skal blandt andet pege på værdifulde landskaber og større sammenhængende landskaber, samt indgå som baggrundsmateriale for udpegning af skovrejsningsområder. Den vil i høj grad fungere som et arbejdsredskab for forvaltningen af det åbne land. Landskabskarakteranalysen forventes færdig medio 2026.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Temadrøftelser i Klima- og Miljøudvalget	Ultimo 2025/Primo 2026
Landskabskarakteranalyse	Ultimo 2025-Medio 2026
Analyser	Ultimo 2025/Primo 2026
Idéfase	Medio 2026
Behandling af idéer og forslag	Medio 2026
Forslag til tematillæg – politisk behandling	Ultimo 2026
8 ugers offentlig høring	Primo 2027
Behandling af høringssvar	Medio 2027
Endelig vedtagelse af tematillæg	Medio 2027

Et udkast til forslag til tematillæg vil blive forelagt Klima- og Miljøudvalget, Økonomi- og Erhvervsudvalget samt byrådet med henblik på offentlig høring.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

En kommuneplan skal på grundlag af en samlet vurdering af udviklingen i kommunen indeholde retningslinjer for arealanvendelsen, herunder for bl.a. skovrejsningsområder, Grønt Danmarkskort, bevaringsværdige landskaber og værdifulde landbrugsarealer.

Punkt 2: Drøftelse af administrationsgrundlag for Grøn Pulje

25/17616

Resume

Udvalget præsenteres for forslag til justeringer af administrationsgrundlaget for Grøn Pulje.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget drøfter forslag til principper for fremtidigt administrationsgrundlag for Grøn Pulje.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget drøftede forslag til principper for fremtidigt administrationsgrundlag for Grøn Pulje (bilag 1).

Udvalget bemærker, at administrationsgrundlaget også skal have fokus på at fremme bosætning, og at bæredygtig udvikling prioriteres. Derudover bemærker udvalget, at administrationsgrundlaget skal være administrativt enkelt, og at der vælges en årlig udmøntning af midler.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget besluttede på et møde i marts 2025 ([link til sag nr. 4 i Klima- og Miljøudvalget den 25. marts 2025](#)) at igangsætte Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele, og at forslag til revideret administrationsgrundlag for Grøn Pulje forelægges Klima- og Miljøudvalget.

Klima- og Miljøudvalget justerede i marts 2023 administrationsgrundlag for Grøn Pulje ([link til sag nr. 10 i Klima- og Miljøudvalget den 28. marts 2023](#)).

Byrådet vedtog i juni 2022 et administrationsgrundlag for Grøn Pulje ([link til sag nr. 2 i byrådet den 22. juni 2022](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Forvaltningen foreslår, at der i 2026 vedtages et nyt administrationsgrundlag for Grøn Pulje. Dette skyldes i særlig grad tre forhold:

- Det fremgår af Budgetforlig 2024, at: ”I forbindelse med opstilling af vindmøller og solceller mv. (vedvarende energi) afsættes midler til udvikling af landdistrikterne via Grøn Pulje. Midlerne anvendes generelt til gavn for lokalsamfundene og administreres af Klima- og Miljøudvalget, heraf afsættes dog 25 pct. af VE-midlerne til landdistriktsudvikling, som administreres af LDU.”
- Ny vedtaget lovgivning for Grøn Pulje og vedvarende energianlæg, som bl.a. gør det muligt for opstillere at indbetale Grøn Pulje midler i rater over en periode på maksimalt 7 år.
- Et ønske om at tilpasse administrationsgrundlaget til de store beløb, der forventes at skulle udbetales de kommende år, så det bliver så enkelt som muligt for borgere, foreninger og forvaltning.

Rollefordeling mellem udvalg

Det fremgår af det nuværende administrationsgrundlag, at ”Ansøgninger behandles i Klima- og Miljøudvalget, idet dog projekter, der igangsættes som en borgerrettet proces som led i f.eks. lokale udviklingsplaner eller selvstændig proces for Grøn Pulje, behandles på baggrund af indstilling fra fællesmøde mellem Landdistriktsudvalget og Klima- og Miljøudvalget.”

Det fremgår af Budgetforlig 2024, at Grøn Pulje midler administreres af Klima- og Miljøudvalget, heraf afsættes dog 25 pct. af VE-midlerne til landdistriktsudvikling, som administreres af Landdistriktsudvalget.

I et nyt administrationsgrundlag bør det afklares, hvordan vurdering af ansøgninger fordeles mellem udvalgene. Forvaltningen foreslår, at Klima- og Miljøudvalget og Landdistriktsudvalget på et fællesmøde vil gennemgå de indkomne ansøgninger og koordinere, hvordan midlerne i puljen fordeles, så ansøgningerne kan fordeles fx ud fra emner, og der ikke gives midler til de samme projekter.

Forvaltningen foreslår, at den formelle tildeling af midler til projekter foretages i de respektive udvalg på et efterfølgende ordinært udvalgsmøde.

Lov om vedvarende energi

Jævnfør Lov om vedvarende energi har opstillere af VE-anlæg muligheden for at indbetale midler til Grøn Pulje i rater over en periode på op til syv år.

Muligheden gælder opstilling af vedvarende energianlæg fra 1. juli 2024 og er i Viborg Kommune pt. gældende for tolv projekter, som er under planlægning eller vedtaget.

En opstiller, der ønsker at gøre brug af rateindbetaling, skal meddele dette til kommunen senest 4 uger efter, at der er udstedt en byggetilladelse til det pågældende projekt.

De mange rater og projekter betyder, at der skal holdes skarpt fokus på at lette administrationen for såvel borgere, foreninger og forvaltning. Det er byrådet, der beslutter, hvor ofte midlerne udbydes, dog med det forbehold, at midlerne skal være allokeret indenfor fem år, fra de er indbetalt til kommunen.

Administrationsgrundlag

Forvaltningen lægger derfor op til, at udvalget drøfter ændringer af administrationsgrundlaget.

Forvaltningen foreslår, at midlerne udmøntes på baggrund af tre kriterier.

Indsatsområder

Der gives støtte til projekter med fokus på:

- Bæredygtighed, fx klima, natur og biodiversitet, naturgenopretning, grundvandsbeskyttelse, reduktion af energiforbrug eller fremme af grøn transport
- Livskvalitet og fællesskaber, fx mødesteder/forsamlingshuse, tryghedsskabende initiativer, sundhedsfremmende initiativer
- Rådgivningsydelser relateret til udvikling af projekter, der lever op til puljens kriterier

Prioritering af ansøgninger ud fra afstand til anlæg
Ansøgninger prioriteres ud fra afstand til VE-anlæg

- 0-5 km zone
- 5-10 km zone
- >10 km zone

Realiserbarhed

- Projektet skal være veludviklet og helstøbt
- Budget på mindst 200.000 kr. (herunder mulighed for at samle flere mindre projekter under samme tema)
- Ansøger skal have udbetalt midlerne inden 3 år fra bevillingsbrev for at sikre, at midlerne anvendes til at skabe synlig værdi i kommunen og fremdrift i projekter.

Klima- og Miljøudvalget kan vælge at igangsætte Grøn Pulje udviklingsplaner i områder, hvor der er flere anlæg i nærhed til hinanden.

Forvaltningen foreslår to forskellige tilgange til udmøntning.

1. Én årlig runde for hele kommunen

Udmøntning af Grøn Pulje midler kan foregå som én årlig udmøntning af alle midler indbetalt til Grøn Pulje. Midlerne udmøntes på baggrund af tre kriterier.

Fordelen ved denne løsning er, at det letter administrationen af og processen omkring Grøn Pulje midler for borgerne, de politiske udvalg og forvaltningen. En årlig ansøgningsrunde gør det enkelt og gennemskeligt, hvornår man skal søge, og der er mulighed for at søge om større og helhedsorienterede projekter.

Ulempen er, at det ikke er så lokalt forankret, og det er sværere for borgerne at følge, hvor midlerne uddeles.

2. Inddeling af kommunen i områder

Viborg Kommune indeles i eksempelvis fire områder med udgangspunkt i placering af kommende VE-anlæg. Der kan være en årlig udmøntning for hvert område.

Fordelen ved dette er, at det er mere lokalt forankret i lokalområderne.

Ulempen er, at det vil være svært for borgere at overskue, der vil være flere ansøgningsrunder, hvorved beløb vil blive mindre, og det vil kræve meget koordinering på tværs af udlodningsrunder. Der vil desuden kunne være områder, hvor der ikke er en lokal uddeling, men hvor man stadig vil kunne søge ind på udlodninger i andre områder.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Nyt administrationsgrundlag forventes forelagt til politisk godkendelse i 2026.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Administrationsgrundlag for Grøn Pulje har juridisk ophæng i lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven) og bekendtgørelse om Grøn Pulje.

Bilag

Administrationsgrundlag grøn pulje til Klima- og Miljøudvalget

Punkt 3: Behandling af høringssvar til forslag til lokalplan nr. 618 for energiklynge med solcelleanlæg og vindmøller ved Vinge samt tillæg nr. 115 til kommuneplan 2017-2029

23/14168

Resume

Der har været afholdt høring for plangrundlaget for Energipark Tjele - energiklynge, solcelleanlæg og vindmøller ved Vinge.

Der skal tages stilling til, hvordan høringssvar skal behandles, og hvad den videre proces skal være.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at forslag til lokalplan nr. 618 og forslag til kommuneplan nr. 115 reduceres med ca. 98 ha og 3 vindmøller jf. indsigelse fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
2. at vilkår om nedrivning af 12 boliger i udkast til § 25-tilladelse udgår og mulighed for nedrivning udgår af lokalplanens § 3.14,
3. at forvaltningen arbejder videre med undersøgelser og ændringsforslag i bilag 4 ”Notat om forslag til undersøgelser og ændringer til plan og rapport” med henblik på fremsættelse af revideret plangrundlag og miljøvurdering i 8 uger, og
4. at bilag 3 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt ideer og forslag. De orienteres samtidig om den videre proces.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede at udsætte sagen med henblik på yderligere afklaring af behov for ændringer af plangrundlaget samt § 25-tilladelsen.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede den 21. maj 2025 at vedtage forslag til lokalplan nr. 618 for energiklynge med solcelleanlæg og vindmøller ved Vinge samt tillæg nr. 115 til kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport og bilagsrapport, udkast til tilbud om udbygningsaftale, grundvandsredegørelse, udkast til miljøgodkendelse og bilag hertil samt udkast til § 25-tilladelse med henblik på offentlig høring ([link til sag nr. 15 i byrådet den 21. maj 2025](#)).

Inddragelse og høring

Forslag til lokalplan nr. 618 for energiklynge med solcelleanlæg og vindmøller ved Vinge og forslag til tillæg nr. 115 til kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport mv. har været i høring fra 2. juni 2025 til den 18. august 2025.

[Høringsmateriale, der har været i offentlig høring kan ses her](#) og var vedhæftet som bilag ved vedtagelse af forslaget.

Parallelt med den nationale høring har der været afholdt Espoo-høring af berørte stater.

Der er kommet 59 høringssvar, herunder et statsligt veto. Høringssvar er i bilag 1.

Der har været afholdt borgermøde den 11. juni 2025. Debatten drejede sig hovedsageligt om trafikbelastning, trafikikkerhed, trafikstøj, den visuelle påvirkning, ejendomsværditab, kompensationsordninger, udviklers interne forhold, hensyn til grundvand og drikkevandsinteresser, påvirkningen på natur og dyreliv, afstanden til boliger samt processen for borgerinddragelse.

Energistyrelsen holdt samme dag deres obligatoriske orienteringsmøde.

Der deltog ca. 300 mennesker.

Under og efter høringsperioden har Klima- og Miljøudvalget samt forvaltningen været i løbende dialog med dialoggruppen i Tjele.

Beskrivelse

Høringssvarene drejer sig i hovedtræk om

- A. Transport og trafiksikkerhed
- B. Jordbund og jordarealer
- C. Planer
- D. Ejendomsværdi og bosætning
- E. Landskab og kulturmiljø
- F. Støj-, støv-, lugt-, lys- og visuel forurening samt skyggeafkast
- G. Natur og dyreliv
- H. Projekt, placering og proces
- I. Drift, økonomi og Grøn Pulje
- J. Forurening og afsmitning
- K. Klima og CO₂-aftryk
- L. Vandforhold
- M. Risiko og sikkerhed

Foruden høringssvarene er der siden plangrundlaget og miljørapporten blev sendt i høring to nyheder, som har betydning for den videre proces:

1. Plan- og Landdistriktsstyrelsen har sendt et udkast til bekendtgørelsen for Energipark Tjele i høring hos Viborg Kommune. Udkastet til bekendtgørelse om en energipark ved Tjele i Viborg Kommune er i bilag 2. Der fremgår afstandskrav – med visse undtagelser - mellem solcelleanlæg og beboelsesbygninger:
 - a. 150 meter, hvis der er solceller til én side
 - b. 300 meter, hvis der er solceller til to sider
 - c. 750 meter, hvis der er solceller til tre eller flere sider.
2. Planlægning for Energipark Sundstrup er blevet påklaget, og klagenævnet har tillagt klagen opsættende virkning, idet 2 bygninger, som skal nedrives, ikke er undersøgt for flagermus. Den endelige afgørelse udestår.

Til pkt. 2 bemærkes, at der i planlægningen for Energipark Tjele er lagt op til at nedrive 12 boliger, hvor der ikke er undersøgt for flagermus i bygninger eller træer omkring bygningerne.

Notat med behandling af høringssvar er i bilag 3. Bilaget indeholder et resume af høringssvarene samt forvaltningens bemærkninger og forslag til byrådets svar til disse. Som led i besvarelsen er indhentet akkumulerede støjberegninger fra Rambøll, som er bilag 9 og et juridisk notat om den naboretlige tålegrænse, som er bilag 10.

Forvaltningen vurderer, at høringssvarene giver anledning til større ændringer i planerne.

Forvaltningen har derfor udarbejdet et notat med forslag til ændringer på baggrund af høringssvarene, dialogen med Plan- og Landdistriktsstyrelsen om afstandskrav og ny viden om flagermus samt forslag om at undersøge visse forhold nærmere. Notat om forslag til undersøgelser og ændringer til plan og rapport er bilag i 4.

Trafik

Mange høringssvar angår bekymringer især om støj og risiko for lette trafikanter forbundet med den forøgede mængde tunge trafik, som energiklyngen kan føre med sig og de gener den kan medføre for naboer og bløde trafikanter. Planlægningen estimeres at medføre, at der kan komme 362 lastbiler tur/retur (=724 kørsler) opgjort på hverdagsdøgn, såfremt planens rammer fuldt udnyttes. De konkrete projekter, der er ansøgt om, hvor biogasanlægget er det væsentligste, forventes at medføre 287 lastbiler på hverdagsdøgn.

Der fremsættes ideer om andre trafikale løsninger, der er undersøgt af forvaltningen på overordnet niveau. Forvaltningen foreslår desuden, at der kan undersøges mulighed for en ny forsyningsvej sydfra koblet på rute 16 med tre skitseforslag til linjeføring i spil. Præsentation af trafikale skitseforslag og prisoverslag er i bilag 5.

Forvaltningen har fået udviklers rådgiver til at udarbejde et notat med en overordnet analyse af de trafikale konsekvenser ved en sydlig vejforbindelse. Notat om sydlig adgangsvej er i bilag 6.

Statsligt veto

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har nedlagt veto mod Kommuneplanforslag nr. 115 under henvisning til, at tillægget rummer mulighed for solceller, vindmøller og erhverv i et bevaringsværdigt landskab. Det bevaringsværdige relaterer sig til, at der er tale om et sø- og herregårdslandskab. Styrelsen fremhæver, at samspillet mellem de to landskabstyper gør området unikt. Ministeren for byer og landdistrikter har valgt ikke at nedlægge veto pga. herregårdslandskab.

For at komme videre i processen foreslår forvaltningen, at området, der giver mulighed for ca. 98 ha solceller og 3 vindmøller, udgår af såvel kommuneplan som lokalplan og at styrelsens forslag til ændring kommuneplanens retningslinje imødekommes. Forvaltningen vurderer, at miljørapporten skal tilrettes på den baggrund. SGAV er fremkommet med et betinget tilsagn om at frafalde veto. Med forvaltningens forslag opfyldes betingelserne. Når staten sender udkast til bekendtgørelse i offentlig høring, er alle betingelser opfyldt.

Nærmere redegørelse er i bilag 4.

Flagermus

Der er i udkast til § 25-tilladelse vilkår om, at 12 boliger skal nedrives samtidigt med anlægsarbejdet påbegyndes. Bygninger og træer tilhørende de tre boliger er ikke undersøgt for flagermus.

For at sikre, at disse også undersøges for flagermus inden nedrivning, foreslår forvaltningen, at krav om nedrivning i udkast til § 25-tilladelse udgår og mulighed for nedrivning af specifikke ejendomme udgår af lokalplanens § 3.14, og at boligerne alene kræves nedlagt.

Afstandskrav for naboer til solceller i statslige energiparker

Som nævnt fremgår der af udkastet til bekendtgørelse om en energipark ved Tjele i Viborg Kommune faste afstandskrav for naboer til solcelleanlæg. Dette er en skærpelse i forhold til kommuneplanens retningslinjer.

Der er dog mulighed for undtagelser på baggrund af en konkret vurdering af de lokale forhold:

- hvor ejeren og en eventuel lejer af beboelsen er indforstået med den kortere afstand,
- hvor der er indgået aftale om opkøb med henblik på nedlæggelse af beboelsen, eller
- hvor f.eks. andre bygninger, terræn eller skov udgør en permanent visuel barriere.

Flere ejendomme er omfattet af reglerne og forvaltningen er dialog med Plan- og Landdistriktsstyrelsen om, hvordan regler skal fortolkes og administreres i praksis.

Det skal afklares, om de faste afstandskrav løses ved reduktion af solcellearealer eller anvendelse af undtagelsesmulighederne. Der skal i den forbindelse ske partshøring i mindst 14 dage af ejere og evt. lejere af naboejendomme, der er berørt af afstandskravene i bekendtgørelsen.

Tajgasædgæs

For Natura 2000 (habitatkonsekvensvurdering) vurderes det i miljørapporten, at påvirkningerne ikke vil medføre skade på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller bevaringsmålsætninger. Forvaltningens bemærkninger til denne vurdering er i bilag 7. Det bemærkes særligt i forhold til tajgasædgæs, at vurderingerne bygger på det bedste videnskabelige grundlag, men at det ikke har været muligt at dokumentere og entydigt udelukke en påvirkning af arten.

Forvaltningen vurderer ikke, at der i høringsperioden er fremkommet nye oplysninger eller viden om tajgasædgæssene i området, der gør det muligt at dokumentere og entydigt udelukke en påvirkning af arten.

I forhold til notat om habitatkonsekvensvurderingen kan det dog bemærkes, at en reduktion af energiparken med 98 ha solceller og 3 vindmøller vil gøre energi- og industrilandskabet mindre.

Fornytt høring

Forvaltningen vurderer, at ændringer i kommuneplantillæg og lokalplanforslaget medfører behov for større ændringer i miljørapporten. Det beror på en samlet vurdering, hvor der er lagt vægt på, at der er tale om en flerhed af ændringer, herunder en især betydelig reduktion af lokalplanområdet med deraf følgende ændret landskabelig påvirkning, reduceret klimagevinst, formindsket kvælstofudledningsreduktion, samt at 12 boliger nu foreslås ikke nedrevet. Hvis der skal undersøges og evt. etableres nye forsyningsveje eller stilles krav om tvangsruiter, vil dette også kunne betyde nye trafikmønstre og trafiktal.

Det er forvaltningens vurdering, at plangrundlaget skal i fornyet 8 ugers høring, idet miljørapporten knytter sig til såvel kommuneplantillæg som lokalplan, og en større ændring af kommuneplanen skal i 8 ugers høring.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Plangrundlaget kan ikke vedtages endeligt, før ministeren for byer og landdistrikter har udstedt en bekendtgørelsen, der formelt udpeger Energipark Tjele som statslig energipark, og før de 98 ha er udtaget af plangrundlaget. Ministeriet forventer, at det vil ske primo 2026.

Der er flere modeller i spil for den videre proces. Modeller for procesplan er i bilag 8.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Evt. supplerede og alternative løsninger trafikale løsninger vil kunne medføre forøgede udgifter til anlæg. Der er ikke afsat budget til dette.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Høringssvar

Bekendtgørelse om en energipark ved Tjele i Viborg Kommune

Notat med behandling af høringssvar

Notat om forslag til undersøgelser og ændringer til plan og miljørapport

Præsentation af trafikale skitseforslag og prisoverslag

Notat om sydlig adgangsvej fra Rambøll

Notat om habitatkonsekvensvurdering

Præsentation af modeller for procesplan

Notat om akkumulerede støjberegning fra Rambøll

Notat om naboretlig tålegrænse fra Jens Flensborg

Punkt 4: Placering af vindmøller ved kommunale veje

25/27703

Resume

Der skal træffes beslutning om, om Viborg Kommune skal stille krav til afstand fra vindmøller til kommunale veje.

Den konkrete baggrund er, at der skal tages stilling til, hvilke afstande der skal kræves i planlægning for Energipark Iglso.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget, at udvalget beslutter,

1. at minimumsafstanden mellem vindmøller og kommunale veje fastsættes til mindst 1 gange den totale vindmøllehøjde,
2. at afstanden kan reduceres til mindst $\frac{1}{2}$ gange den totale vindmøllehøjde – dog mindst 100 m – ved placering ved kommunale veje med højst 400 køretøjer pr. døgn, og
3. at opstillingsmønsteret i Energipark Iglso tilpasses de fastsatte afstandskrav, så placering af vindmøller i forhold til de kommunale veje lever op til de beslutninger, der træffes under pkt. 1 og 2.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at minimumsafstanden mellem vindmøller og kommunale veje som udgangspunkt fastsættes til mindst 1 gange den totale vindmøllehøjde,
2. at afstanden kan reduceres til mindst $\frac{1}{2}$ gange den totale vindmøllehøjde – dog som udgangspunkt mindst 100 m – ved placering ved kommunale veje med højst 400 køretøjer pr. døgn, og
3. at opstillingsmønsteret i Energipark Iglso tilpasses de fastsatte afstandskrav, så placering af vindmøller i forhold til de kommunale veje lever op til de beslutninger, der træffes under pkt. 1 og 2.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget besluttede den 4. juni 2024 ([link til sag nr. 3 i Klima- og Miljøudvalget den 4. juni 2024](#)) at igangsætte planlægningen for Energipark Iglso.

Byrådet besluttede den 18. december 2024 ([link til sag nr. 9 i byrådet den 18. december 2024](#)) at indmelde Energipark Iglso som statslig energipark.

Inddragelse og høring

Der har været afholdt idéfase for planlægningen for Energipark Iglso med henblik på at indkalde idéer og forslag til indholdet i den videre planlægning og indholdet i miljøvurderingerne.

Beskrivelse

I planlægningen for Energipark Iglso er der ansøgt om to alternative opstillingsmønstre for vindmøller. Vindmølleopstillingerne er i bilag 1.

Bygherre har i den forbindelse forespurgt, om Viborg Kommune vil tillade placering tæt på de kommunale veje, Ø. Børstingvej og Rørgårdsvej.

De ansøgte vindmølleopstillinger medfører, at flere møller – uanset opstillingsmønster – vil blive placeret tæt på bl.a. Genvej, Ø. Børstingvej og Rørgårdsvej:

- Vindmølleopstillingen i lige rækker med 10 vindmøller á 150 meters højde vil medføre, at der placeres 5 vindmøller mellem ca. 18 og 140 meter fra vejene.
- Vindmølleopstillingen på en buet linje med 6 vindmøller á 185 meters højde vil medføre, at der placeres 5 vindmøller mellem ca. 12 og 65 meter fra vejene.

Kommuneplanens retningslinjer for vindmøller angiver ikke præcise afstandskrav til veje, men at ”vindmøller placeres, så de ikke udgør en unødigt risiko for trafikikkerheden”. Dette kræver således en konkret vurdering.

Forvaltningen finder det fordelagtigt, at der fastsættes en præcis grænse for, hvor tæt vindmøller må placeres ved de kommunale veje, da det vil skabe ensartede og klare rammer for bygherrer, administrationen, mv. i både Energipark Iglso og i resten af kommunen.

Forvaltningen har undersøgt, hvad der findes af viden på området. Der er også fundet eksempler på bestemmelser i lokalplaner, retningslinjer i andre kommuners kommuneplaner, samt konkrete placeringer af vindmøller ved kommunale veje. Dette fremgår af notat i bilag 2 og er kort opridset herunder.

I 2011 har Transportministeriet udgivet en publikation med anbefalinger fra en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen havde undersøgt risici forbundet med nedblæsning af is, vindmøllesvigt (herunder havari) og vindmøllers distraktion af trafikanter. Arbejdsgruppen anbefalede, at vindmøller kan placeres i en afstand af 1 gange vindmøllehøjden fra infrastruktur, medmindre der er konkrete sikkerhedsmæssige problemer, som gør, at afstanden skal være større.

I de i bilag 2 nævnte lokalplaner er der ingen bestemmelser i forhold til afstand til kommunale veje. Der er alene nævnt bestemmelser om vindmøllers totalhøjde og rotordiameter.

Der er fundet eksempler på retningslinjer for placering af vindmøller i andre kommuner. Aalborg, Kolding, Holbæk, Ringkøbing-Skjern og Vejle kommuner har alle et afstandskrav svarende til mindst 1 gange vindmøllens totalhøjde.

Det er individuelt, om man som trafikant føler sig distraheret af vindmøllers roterende vinger. Erfaringer fra andre kommuner viser dog, at afstand og vindmøllehøjde kan påvirke oplevelsen. I Mariagerfjord Kommune er en vindmølle placeret ca. 80 m fra en kommunal vej (svarende til ½ gange den totale vindmøllehøjde), hvor vingerne næsten når ud til vejen og kan virke distraherende for nogle trafikanter. I Viborg Kommune er en 150 m høj vindmølle placeret ca. 160 m fra Kjellerupvej, og her opleves vindmøllen generelt ikke som distraherende. Ved Sundstrup planlægges en vindmølle med maksimal højde på 185 m i en afstand af over 200 m fra Løgstørvej, hvilket forventes at give minimal distraktion for trafikanter.

Forvaltningen vurderer, at der på veje med lav trafikintensitet kan placeres vindmøller tættere på veje, da det således er begrænset, hvor mange trafikanter, der kan blive distraheret af roterende vindmøllevinger.

Forvaltningen anbefaler på baggrund af ovenstående, at udvalget beslutter:

- at minimumsafstanden mellem vindmøller og kommunale veje fastsættes til mindst 1 gange den totale vindmøllehøjde.
- For veje med lav trafikintensitet dvs. op til 400 køretøjer pr. døgn anbefaler forvaltningen, at afstanden kan reduceres til mindst ½ gange den totale vindmøllehøjde, dog mindst 100 m.

Afstandskravene kan danne grundlag for dialog om tilpasning af projekter i forbindelse med planlægning og på sigt indarbejdes i kommuneplanens retningslinje.

I forhold til Energipark Iglso vil ovennævnte afstandskrav betyde, at opstillingsmønsteret for vindmøllerne skal tilpasses de fastsatte afstandskrav, så placering af vindmøller i forhold til de kommunale veje lever op til de politisk besluttede afstandskrav. Ansøger er orienteret om dette og har på den baggrund indsendt bemærkninger, der er i bilag 3.

Forvaltningen bemærker, at der først vil blive forelagt en sag om stillingtagen til den videre planlægning for Energipark Iglso, når udvikler har valgt endeligt opstillingsmønster for vindmøllerne. Udviklers endelige valg af opstillingsmønster

afhænger af den politiske beslutning om afstandskrav.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Afstandskravene kan på sigt indarbejdes i kommunens retningslinje.

Bilag

Vindmølleopstillingsmønstre - Energipark Iglso

Notat om vindmøller ved veje

Partsindlæg fra BioCirc

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 5: Temadrøftelse: Aftale om et Grønt Danmark

24/37011

Resume

Klima- og Miljøudvalget drøfter status for implementering af "Aftale om et Grønt Danmark" på baggrund af oplæg fra forvaltningen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget drøfter oplæg fra forvaltningen.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget drøftede forvaltningens oplæg.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) samt Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre har den 18. november 2024 indgået en bred politisk rammeaftale om implementering af regeringens "Aftale om et Grønt Danmark", som regeringen indgik med Den Grønne Trepert den 24. juni 2024. Den Grønne Trepert bestod af repræsentanter fra Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.

Status og nyt vedrørende implementering af aftalen vil blive gennemgået på udvalgs mødet.

Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af "Aftale om et Grønt Danmark" og "Aftale om implementering af et Grønt Danmark" er vedlagt som bilag 1.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 6: Plan22+ Klimaet og ådalens fremtid - Afrapportering af projektet og drøftelse af eventuel videreførelse af Nørreådalens Landskabsråd

23/9356

Resume

Plan22+ projektet "[Klimaet og ådalens fremtid - Sammenfattende og samarbejdsdreven planlægning for Nørreådal i et klimaperspektiv](#)" er afsluttet og afrapporteret den 30. juni 2025. En del af projektet gik ud på at nedsætte et landskabsråd.

Hvis udvalget ønsker, at landskabsrådet for Nørreådal skal fortsætte, har forvaltningen en række overvejelser og anbefalinger, som udvalget anmodes om at drøfte.

Dette punkt er sideløbende på dagsorden i de respektive fagudvalg i henholdsvis Randers og Favrskov kommuner.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at afrapportering af Plan22+ projektet samt evalueringen af landskabsrådet tages til efterretning
2. at eventuel fortsættelse af landskabsråd for Nørreådal drøftes på mødet.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at afrapportering af Plan22+ projektet samt evalueringen af landskabsrådet tages til efterretning,
2. at Viborg Kommune udelukkende deltager med understøttende funktioner i et eventuelt kommende Landskabsråd for Nørreådal, på baggrund af et konkret og borgerdrevet ønske om at fortsætte Landskabsrådet.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på mødet den 16. november 2022 ([link til sag nr. 8 i byrådet den 16. november 2022](#)) regional landskabsstrategi "Nørreådalens fremtid" samt lokal landskabsstrategi for Nørreådal omkring Ø. Byrådet vedtog desuden, at forvaltningen skulle arbejde videre med at skabe et grundlag for etablering af et landskabsråd, der kunne hjælpe med at realisere den regionale landskabsstrategi "Nørreådalens fremtid".

Klima- og Miljøudvalget besluttede på mødet den 6. juni 2023 ([link til sag nr. 7 i Klima- og Miljøudvalget den 6. juni 2023](#)), at det beskrevne pilotprojekt "[Klimaet og ådalens fremtid. Sammenfattende og samarbejdsdreven planlægning for Nørreådal i et klimaperspektiv](#)" skulle iværksættes under forudsætning af tilsagn om medfinansiering fra Plan22+.

Forvaltningen modtog efterfølgende endeligt tilsagn om tilskud fra Plan22+ til projektet. Planlægningsarbejdet skulle rammesættes gennem nedsættelsen af et landskabsråd, som fik til opgave at være drivende for den samlede planproces og fik status som rådgivende i forhold til kommunalbestyrelserne i henholdsvis Randers, Favrskov og Viborg kommuner.

Til arbejdet i landskabsrådet skulle udvalget udpege en politisk repræsentant. På Klima- og Miljøudvalgets møde den 19. september 2023 ([link til sag nr. 14 i Klima- og Miljøudvalget den 19. september 2023](#)) blev Lars Mogensen udpeget som repræsentant.

Klima og Miljøudvalget besluttede den 2. januar 2024 ([link til sag nr. 6 i Klima- og Miljøudvalget den 2. januar 2024](#)) at godkende [kommissoriet for et landskabsråd for Nørreådal](#) – herunder den i kommissoriet beskrevne sammensætning og proces for etablering af landskabsrådet.

Inddragelse og høring

Flere af de tidligere medlemmer af strategigruppen fra processen om landskabsstrategierne er medlemmer af landskabsrådet. Rådet har selv valgt formand og vedtaget kommissoriet.

Det Grønne Råd er blevet orienteret om Plan22+, inkl. Landskabsrådet, i forbindelse med rådets møde den 22. august 2024.

Beskrivelse

Plan22+ afrapportering

Plan 22+ projektet i Nørreådalene havde til formål at undersøge og vise, hvordan fysisk planlægning kan bidrage til at indfri klimamålsætninger samtidig med, at der sikres rammer for at udvikle velfungerende byer og landområder med høj livskvalitet for mennesker.

Projektet og bevillingen løb til og med 30. juni 2025. Alle leverancer i projektet er afleveret.

Der er blevet nedsat et landskabsråd, som er sammensat af lodsejere, repræsentanter for lokalsamfund, foreninger, kommuner og Naturstyrelsen. Rådet er rådgivende for kommunalbestyrelserne og har bidraget til den kommunale planlægning med fokus på grøn omstilling i ådalen, herunder planlægning for solceller, skovrejsning, udtagning af lavbundslande mv.

Landskabsrådet havde første ordinære møde 4. april 2024 og har siden afholdt yderligere 9 møder frem til projektets officielle afslutning. [Landskabsrådets medlemmer, forretningsorden, referater af møder mm. er offentliggjort på viborg.dk \(link\).](#)

Nørreådalene er i regi af landskabsrådet ansøgt om at blive Danmarks første landskabsobservatorie under den Europæiske Landskabskonvention. Der skal i forbindelse med beslutning om landskabsrådets fremtidige organisering, finansiering mv. samtidig tages stilling til den videre proces vedr. et landskabsobservatorie.

Udover nedsættelse af et landskabsråd og et landskabsobservatorie har pilotprojektet resulteret i en række leverancer, herunder en økosystemtjenesteanalyse, et idéoplæg til helhedsprojekt for Nørreådalene og samt en lokal landskabsstrategi for en del af ådalen i Randers Kommune.

Den samlede afrapportering af projektet fremgår af bilag 1, og kan desuden findes på [Plan22+s hjemmeside \(link\)](#).

Evaluering af Landskabsrådet

På [mødet i Landskabsrådet den 19. juni 2025](#) evaluerede Landskabsrådet i grupper og plenum Plan22+ projektperioden. Sammen med referatet fik rådets medlemmer desuden tilsendt evalueringsskema til efterfølgende anonym evaluering.

Evalueringer fremgår af bilag 2.

Der er endnu ikke taget stilling til eventuel videreførelse af landskabsrådet samt arbejdet med at udpege Nørreådalene som et landskabsobservatorie. Der lægges op til, at kommunerne primo 2026 træffer beslutning om eventuel videreførelse og format for videreførelse af landskabsrådet med baggrund i evalueringerne samt kommunernes oplevelser og erfaringer med arbejdet i landskabsrådet generelt.

Væsentligste resultater af evalueringen:

- Flere gav udtryk for, at de ønskede at fortsætte i et landskabsråd, men gerne i en ny form.
- At besøge forskellige områder og være på tur har været godt.
- Mange gode oplæg (især de eksterne) og interessante samtaler.
- Konkretisering af planer og strategier vigtigt. Godt med oplæg der har sat retning med afsæt i strategierne.
- Mere koordinering mellem kommunerne er godt.
- Kommunerne bør fremadrettet have en mere understøttende fremfor faciliterende rolle.
- Gruppearbejdet har fungeret rigtig godt.
- Flere gav udtryk for, at det har været positivt med en stor blanding af interessenter, men at det også har givet udfordringer, da der har været mange konfliktfyldte diskussioner, hvor interessenter ikke har været gode til at lytte til hinanden, og tonen indimellem har været hård.
- Der har været for mange sammenstød, og der har manglet disciplin under møderne.
- Få emner har fyldt rigtig meget.

- Det har været svært at få lov at tænke visionært og fremtidsorienteret.
- Der er brugt for meget tid på proces i stedet for indhold.
- Landskabsrådet og Grøn Trepert – hvordan skal det tænkes sammen. Det bør overvejes at sætte rådet på pause, til implementering af Grøn Trepert er kommet længere.
- Behov for mere fokus på løbende evaluering.
- I forhold til eventuelt fremtidig sammensætning af landskabsrådet har der i evalueringen været forskellige tilkendegivelser. Nogle mener, at lokale borgere bosat i landsbyerne bør være bedre repræsenteret, mens andre mener, at lodsejerne bør være bedre repræsenteret. Derudover at rådet har været for stort og bør opdeles i mindre grupper, eksempelvis i forhold til geografi.

Forvaltningens bemærkninger til evalueringerne

Generelt kan det fremhæves, at rådet har haft en divers sammensætning i overensstemmelse med kommissoriet. Den diverse sammensætning og de meget forskelligt rettede interesser har været en vigtig forudsætning for at give landskabsrådet legitimitet. Omvendt har diversiteten gjort det vanskeligt for landskabsrådet at handle og træffe klare beslutninger.

Landskabsrådet startede op i en tid med større og komplekse forandringer, der ikke var taget højde for, da den regionale strategi for Nørreådal blev udarbejdet. Den Grønne Trepert har blandt andet bidraget til en vis grad af mistillid til kommunerne blandt enkelte af rådets medlemmer, som både under og mellem møderne har været ret eksplicitte omkring dette. Ideoplæg til helhedsprojekt for Nørreådal i februar 2025 (bilag 3) medvirkede ikke til en yderligere afklaring af de bekymringer, som rådet har givet udtryk for.

Dertil kommer, at særligt kommuneplan og vandets veje i ådalen kræver indsigt i emner af høj teknisk kompleksitet med tilhørende kompleks lovgivning. Det har generelt været en udfordring at formidle denne kompleksitet til rådet, hvorfor rådet har manglet et fælles fagligt grundlag. På trods af en række oplæg fra faglige eksperter har enkelte af rådets medlemmer været yderste skeptiske i forhold til det faglige grundlag for rådets drøftelser og diskussioner.

Fra nogle rådsmedlemmer har der været givet udtryk for, at der burde fokuseres mere på de emner, rådet kunne enes om, hvilket i store træk var formidling og friluftsliv. Det var dog ikke en del af Plan22+ projektet, hvor vi tydeligt havde forpligtiget os til at involvere rådet i at finde løsninger på ”de svære dele” af strategien, der netop adresserede klimaforandringer, arealanvendelsen og balancen mellem benyttelse og beskyttelse af naturen og landskabet.

Balancen mellem at give plads til debatten, uden at frustrationer samtidig har fyldt for meget, har til tider været svær, hvorfor rådet har haft svært ved at bidrage til konkrete lokale løsninger.

Projektet har med baggrund i de komplekse emner krævet stor grad af koordinering mellem de tre kommuner. Dertil har de forskellige dilleleverancer været afhængige af hinandens arbejde og data, hvorfor høj grad af koordinering mellem de to universiteter, eksterne konsulenter og Naturstyrelsen har været nødvendigt undervejs.

I forhold til mødeformat har gruppearbejde fungeret rigtig godt. Her har det været nemmere for alle deltagere at komme til orde og udfolde argumenter og ideer. Inspirationsoplæg og ekskursioner har også fungeret godt, både i forhold til at skabe fælles forståelse og som udgangspunkt for diskussioner.

En læring fra arbejdet i landskabsrådet er også, at facilitering af møderne ikke alene kan lægges på skuldrene af formandskabet eller det kommunale sekretariat. Hvis der skal træffes beslutning om komplekse emner som dem, der er behandlet i landskabsrådet, kræver det tid og professionel facilitering.

Forvaltnings overvejelser og anbefalinger i forhold til eventuel fortsættelse af et landskabsråd

På baggrund af ovenstående anbefaler forvaltningen følgende, hvis landskabsrådet skal fortsætte:

- Der skal være et klart lokalt ønske og behov for et landskabsråd
- Landskabsrådet skal have et klart formål, som medlemmerne selv bør definere
- Landskabsrådet bør koncentrere sig om implementering af konkrete projekter – ikke planer og strategier
- Der kan med fordel etableres undergrupper, der kan arbejde mere selvstændigt og lokalt
- Landskabsrådet bør være borgerdrevet, hvor kommunerne eventuelt kan bidrage med understøttende funktioner
- Der bør afsættes midler til eksterne oplægsholdere og eksperter

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Viborg Kommune har indkaldt til møde i Landskabsrådet den 11. november 2025, hvor resultatet af de politiske drøftelser præsenteres for rådet. Efterfølgende får rådet mulighed for at komme med en indstilling i forhold til rådets fremtid.

På baggrund af rådets indstilling lægges op til en politisk beslutning eller orientering i de tre kommuner primo 2026.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Projektet har af Realdania Plan22+ modtaget tilsagn om et bidrag på 850.000 kr. Det samlede budget for projektet er i alt 1.750.000 kr. Viborg Kommune har afholdt alle udgifterne i forbindelse med projektet.

Alle aktiviteter er afholdt og leverancer leveret inden den 30. juni 2025.

Den samlede projektøkonomi forventes afsluttet i 3. kvartal af 2025. Herefter indsendes udbetalingsanmodning. Der forventes ikke afvigelser i de resterende poster i forhold til budgettet.

Udgifter til forplejning og lokaleleje i forbindelse med afholdelse af møder i Landskabsrådet er overskrevet med ca. 40.000 kr., da der er afholdt en del flere af disse møder end oprindeligt planlagt. Viborg Kommune har påtaget sig disse ekstra udgifter af driftsbudgettet.

Derudover afviger posten lønninger væsentligt fra det oprindelige budget. Randers Kommune har bidraget med min. 100.000 kr. i løntimer af de oprindeligt aftalte 80.000 kr., mens Favrskov Kommune har bidraget med min. 70.000 kr. i løntimer af de oprindeligt aftalte 36.000 kr. Viborg Kommune har brugt i alt ca. 830 timer i projektet svarende til ca. 380.525 kr. af de i projektet budgetlagte 184.000 kr. Dette er ved opgørelse pr. 31. maj 2025. Det endelige tal vil fremgå af økonomirapport i forbindelse med udbetalingsanmodningen.

Årsagen til det store overforbrug af timer skal dels findes i de ekstra uforudsete møder i landskabsrådet, personaleudskiftning undervejs i alle tre kommuner, og sidst men ikke mindst kompleksiteten i forhold til emner, der har krævet flere møder samt større involvering af flere medarbejdere på tværs i flere afdelinger. Her har det været et optimistisk bud i det oprindeligt ansøgte projekt i forhold til tidsforbruget.

De ekstra lønudgifter står for kommunernes egen regning.

Hvis Landskabsrådet i en eller anden form skal fortsætte, er der pt. ikke afsat kommunale midler til dette, hverken til forplejning, oplægsholdere, undersøgelser eller lønmidler

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Plan22+Afrapportering rev. august-september 2025

Nørreådalens landskabsråd - Evalueringer samlet

Ideoplæg til Helhedsprojekt for Nørreådal

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 7: Godkendelse af nyt regulativ for Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers

17/43018

Resume

Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers Kommuner har i fællesskab udarbejdet et nyt forslag til regulativ for Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers.

Regulativudkastet blev godkendt i de fire kommuner i begyndelsen af marts 2025 og efterfølgende sendt i offentlig høring i 12 uger fra 1. april til 24. juni 2025. Som led i høringen blev der afholdt lodsejermøde i Bjerringbro 30. april 2025.

I løbet af høringsperioden er der modtaget i alt 30 høringssvar.

Klima- og Miljøudvalget skal nu tage stilling til, om regulativet skal vedtages endeligt.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at regulativ på strækningen fra Silkeborg til Randers med tilhørende miljørapport godkendes,
2. at ”Notat om høringssvar til regulativudkast” sendes til alle organisationer/personer, der har bidraget med høringssvar.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at regulativ på strækningen fra Silkeborg til Randers med tilhørende miljørapport godkendes,
2. at ”Notat om høringssvar til regulativudkast” sendes til alle organisationer/personer, der har bidraget med høringssvar.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget og byrådet har fra 2014 behandlet en række sager om nyt regulativ for Gudenåen:

- Den 2. oktober 2014 ([link til sag nr. 10 i Klima- og Miljøudvalget den 2. oktober 2014](#)). Hvor udvalget blev orienteret om behovet for nyt regulativ samt tidsplan.
- Den 25. januar 2017 ([link til sag nr. 16 i byrådet den 25. januar 2017](#)), hvor byrådet blev introduceret for forskellige grødeskærings-scenarier og traf beslutning om 2 årlige grødeskæringer og krav til strømrøndebredde på 10-15 meter.
- Den 1. november 2018 ([link til sag nr. 7 i Klima- og Miljøudvalget den 1. november 2018](#)). ”At forvaltningen arbejder videre med gennemførelse af et regulativ med 2 ordinære grødeskæringer i Gudenåen, og at sagsbehandlingen derfor fortsættes med henblik på, at der, efter indhentning af udtalelse fra Miljøstyrelsen, kan meddeles en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens §3.”
- I efteråret 2018 besluttede de relevante politiske udvalg i Silkeborg, Randers og Favrskov kommuner at arbejde videre med et nyt regulativ med en årlig ordinær skæring og en fastholdelse af strømrøndebredden i det eksisterende regulativ.
- Den 24. april 2019 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 24. april 2019](#)) besluttede byrådet: ”at der rettes forespørgsel til Miljø- og Fødevarerministeren om afklaring af uenigheden om antal grødeskæringer i Gudenåen.”
- Tilsvarende besluttede de relevante politiske udvalg i Silkeborg, Randers og Favrskov kommuner at rette forespørgsel til Miljø- og Fødevarerministeren om afklaring af uenigheden om antal grødeskæringer i Gudenåen.

- Den 28. november 2019 ([link til sag nr. 13 i Klima- og Miljøudvalget den 28. november 2019](#)). Hvor udvalget besluttede at følge forvaltningens forslag til svar på spørgsmål vedrørende grødeskæring fra Miljøstyrelsen. Spørgsmålene var fremkommet på baggrund af kommunens henvendelse til Miljøstyrelsen.
- Den 24. februar 2021 ([link til sag nr. 3 i byrådet den 24. februar 2021](#)). På baggrund af Miljøstyrelsens høring for udkast til afgørelse besluttes det: ”At der sendes bemærkninger til Miljøstyrelsen om, at byrådet som udgangspunkt fastholder tidligere fremsendte ønske (om grødeskæringer) med samme begrundelser. Er det ikke muligt, ønskes en drøftelse med de 3 øvrige kommuner, om der kan opnås enighed om en årlig grødeskæring med mulighed for en ekstra.”
- Den 16. september 2021 ([link til sag nr. 7 i Klima- og Miljøudvalget den 16. september 2021](#)) tog Klima- og Miljøudvalget en orientering om status efter Miljøstyrelsens og Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser til efterretning.
- Den 26. januar 2022 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 26. januar 2022](#)) tog byrådet følgende til efterretning:

Der arbejdes videre med:

- et regulativ med én årlig grødeskæring på 7 meter mellem Silkeborg og Tange Sø
- én årlig grødeskæring på 10 meter mellem Tange Sø og Randers
- samt mulighed for ekstraordinær skæring efter objektive, kontrollerbare kriterier.

Samtidig besluttede byrådet, at mulighederne for brug af undtagelsesbestemmelserne i habitatdirektivet forfølges.

- Den 2. juni 2022 ([link til sag nr. 15 i Klima- og miljøudvalget den 2. juni 2022](#)) besluttede Klima- og Miljøudvalget at udpege Steffen Drejer og Eva Pinnerup til den politiske styregruppe.

Den politiske styregruppe er den 3. september 2024 orienteret om regulativudkastet med tilhørende miljørapport inklusive habitatkonsekvensvurdering/vandrammedirektivet. Styregruppen var enige om at anbefale det foreliggende forslag til regulativ for Gudenåen til vedtagelse i byrådene i Favrskov, Silkeborg, Viborg og Randers. Der foreligger en mindretalsudtalelse fra Frank Nørsgaard fra Randers Kommunes Teknik- og Miljøudvalg, som lyder: Dansk Folkeparti kan ikke tilslutte sig fremlagte regulativrevision på baggrund af at det bygger på et ikke overholdt regulativ hvilket er gjort velvidende det vil give store udfordringer langs Gudenåen i forhold til oversvømmelser, ringe forhold for sejlads samt dårlig adgang til de ånære arealer.

Den 25. februar 2025 ([link til sag nr. 3 i Klima- og miljøudvalget den 25. februar 2025](#)) godkendte Klima- og Miljøudvalget regulativudkast med tilhørende miljørapport og at udkastet blev sendt i 12 ugers offentlig høring, og at der afholdes et fælles offentligt møde i perioden.

Inddragelse og høring

Forslaget til regulativ for Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers har været i offentlig høring i perioden 1. april til 24. juni 2025. Indenfor denne periode er der også afholdt et offentligt borgermøde i Bjerringbro den 30. april 2025. Formålet med borgermødet var at informere om den faglige baggrund for regulativet samt give mulighed for at få besvaret spørgsmål forud for eventuelle høringssvar.

Høringen har omfattet samtlige lodsejere langs vandløbsstrækningen, berørte lodsejere opstrøms strækningen samt relevante styrelser og interesseorganisationer. Der er i alt modtaget 30 høringssvar. I bilag 1 til sagen ses en oversigt over de indkomne høringssvar, mens bilag 2 viser hvert enkelt høringssvar i fuld længde (Hvidbogen er udarbejdet på tværs af de fire kommuner, men det er Silkeborg Kommune, der har samlet materialet, og derfor er der kun deres logo på dokumentet).

Høringssvarene kan tematiseres efter følgende emner, som går igen i flere af indlæggene:

1. at der ikke bør vedtages et nyt regulativ, før de eksisterende krav i det gældende regulativ er opfyldt
2. at opmålingen fra 2020 viser behov for oprensning sammenlignet med kravene fra opmålingen i 1997
3. at der bør foretages kontrol af regulativ ved en høj vandføring
4. at der bør være mulighed for at øge vedligeholdelsesindsatsen
5. at de nye bestemmelser og krav i regulativet skal være klare, præcise og entydige
6. at der er behov for forståelse af lovhierarkiet mellem EU-retten og national lovgivning
7. at regulativet skal tage højde for klimaforandringer

Derudover er der modtaget lodsejerbemærkninger vedrørende forhold, som ikke relaterer direkte til regulativet.

Beskrivelse

Gudenåen på strækningen fra Ringvejsbroen øst for Silkeborg til Randers Bro i Randers omfatter ca. 60 km vandløbsstrækning. Dette inkluderer et 549 m langt strømløb gennem Sminge Sø. Dertil lægges et ca. 7,8 km langt strømløb gennem Tange Sø. Regulativ (bilag 3) er udarbejdet sammen med Silkeborg, Favrskov og Randers Kommuner. Regulativ indeholder bestemmelser om vedligeholdelse af ca. 60 km vandløb, som på sin vej til udløbet ved Randers falder ca. 18 meter.

Der er ikke foretaget rettelser i de overordnede bestemmelser i forhold til tidligere sagsfremstilling. Regulativet omfatter fortsat:

- Én årlig grødeskæring (videreføring af det aktuelle omfang) med terminer fordelt på to strækninger:
 - 1. juli – 1. september (opstrøms Tangeværket)
 - 1. september – 1. oktober (nedstrøms Tangeværket)
- Ekstraordinær grødeskæring kan foretages i situationer, hvor der er højt vandspejl (kontrolleres ved fastsatte kontrolvandspejl forskellige steder på strækningen), og hvor der samtidig er ekstraordinært meget grødevækst (kræver en fysisk besigtigelse).
- Oprensninger kan ifølge regulativet foretages i perioden 1. august – 31. oktober. Der må maksimalt oprensnes 500 meter pr år, og der skal gå 10 år imellem, at de samme delstrækninger oprensnes.

Forvaltningens bemærkninger

Forvaltningerne i de fire kommuner har udarbejdet skriftlige bemærkninger til alle indkomne høringssvar. Bemærkningerne fremgår af bilag 2 til sagen. Nedenfor følger et generelt svar til de overordnede tematikker nævnt i forrige afsnit.

Ad 1) Undersøgelser har vist, at det gældende regulativs krav (år 2000) til vandføringsevnen ikke kan anvendes, da opmålingen fra 1997, der ligger til grund for gældende regulativ, er mangelfuld og af så dårlig kvalitet, at det ikke viser det reelle billede af vandløbets vandføringsevne. Den tekniske redegørelse med bilag til det nye regulativforslag oplister 6 punkter med henvisning til bilag, der tydeligt og præcist beskriver, hvorfor kravet til vandføringsevnen er utilstrækkeligt beskrevet i gældende regulativ fra år 2000. I det nye regulativ fastlægger vandløbsmyndigheden derfor nye bestemmelser efter de faktiske forhold med hjemmel i vandløbsloven § 62.

Ad 2) Vandløbsmyndigheden har forud for udarbejdelsen af det nye regulativforslag gennemført en lang række undersøgelser, der netop har til hensigt at undersøge, om der er forskelle mellem gældende krav og den aktuelle tilstand og en evt. årsag til disse. Disse mange undersøgelser har vist, at den observerede højere vandstand i Gudenåen i langt væsentlig grad, skyldes ændringer i grødesammensætningen og grødemængden. De undersøgelser der er foretaget på profilers skikkelse og dennes påvirkning af vandspejlsniveauet har vist, at ændringerne er meget begrænset og kun i begrænset omfang har indflydelse på den observerede højere vandstand i Gudenåen. Derfor er der ikke behov for oprensning.

Ad 3) Vandløbsmyndigheden har i forbindelse med udarbejdelsen af regulativforslaget, foretaget beregninger af vandspejlsniveauet ved forskellige afstrømningsværdier. Ved en vintermiddelfastrømning har det vist, at vandspejlet lægger sig i niveau med vandløbets øverste kant, hvor det ved en vintermedianmaksimum afstrømning dermed flyder ud af vandløbets profil. Når man foretager en kontrol på en høj afstrømning, vil det derfor give et forkert resultat, da beregningsprogrammet ikke tager højde for, at vandet vil fordele sig ud i de ånære arealer ved oversvømmelse, men derimod konstruere et kunstigt forhøjet profil, så vandspejlet altid lægger sig inden for vandløbets øverste kant. Vandløbsmyndigheden har derfor besluttet, at kontrol af vandføringsevnen på strækninger med teoretisk skikkelse ikke skal foretages ved en høj afstrømning, da beregningen vil være misvisende.

Ad 4) I forbindelse med udarbejdelsen af regulativforslaget er der foretaget omfangsrige miljø- og naturvurderinger, der argumenterer for de fastlagte krav til vedligeholdelsesbestemmelser. Vandløbsmyndigheden har altså fastlagt omfanget af grødeskæring, oprensning og andet vedligeholdelse under hensyntagen til, hvad der kan lade sig gøre under de rammer, man arbejder under. Der henvises til bilag 3_7 i regulativforslaget og punkt 7 nedenfor for en nærmere uddybning af disse rammer.

Ad 5) Vandløbsmyndigheden har ved udarbejdelsen af det nye regulativforslag søgt at gøre bestemmelserne i det nye regulativ så præcise og entydige som muligt. Dette gøres for at have et mere optimalt administrationsgrundlag af vandløbet til den fremtidige vedligehold og forvaltning. Når der alligevel er forhold i det nye regulativforslag, der kan opfattes som mindre klare og entydige, skyldes det hensyntagen til anden lovgivning og andre begrænsende rammer, som regulativforslaget er udarbejdet under.

Ad 6) Ifølge vandløbslovens formålsparagraf skal det sikres, at vandløb kan benyttes til afledning af vand under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning. Denne anden lovgivning er eksempelvis vandramme- og habitatdirektivet fra EU, der stiller krav til miljøet og naturen i og omkring vandløbet. Juridisk set har EU-lovgivning forrang i forhold til national lovgivning, når der skal foretages en afvejning af vandafledning og miljøet. Det betyder, at regulativforslaget er underlagt nogle begrænsninger i bestemmelserne for især vedligehold for ikke at være i modstrid med EU-lovgivning, selvom den nationale vandløbslov siger noget andet.

Ad 7) Selvom klimaforandringer er en stor udfordring, kan regulativrevision ikke indeholde klimasikring og diverse tiltag i den forbindelse. Vandløbsmyndigheden har ikke hjemmel i lovgivningen til at indarbejde klimasikring i vandløbsregulativer. Det skal derfor implementeres i andre sammenhænge, som eksempelvis regulerings- og restaureringsprojekter, hvor hjemmelen er til stede. [Helhedsplanen for Gudenåen \(link\)](#) fra 2021 har undersøgt og angiver anbefalinger om mulige løsninger i forhold til klimaudfordringer og mere vand i Gudenåen. Kommunerne er i gang med at undersøge flere af anbefalingerne og overvejer mulige tiltag i forlængelse af helhedsplanen.

Det bemærkes, at et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem vandløbsmyndigheden og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikre et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Høringssvarene har ikke givet anledning til væsentlige ændringer i regulativudkastet (eneste ændring én korrektur af ”LBK” til ”BGK”).

Forvaltningen indstiller med baggrund i ovenstående, at regulativ med bilag godkendes.

Forvaltningerne på tværs af de fire kommuner vurderer, at der kan meddeles en dispensation fra naturbeskyttelsesloven til de ændrede grødeskæringstidspunkter. Dispensationen kan meddelelse samtidig med endelige vedtagelse af regulativet.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Når regulativet er endeligt vedtaget i alle fire kommuner, offentliggøres det med en klagefrist på fire uger. Hvis der ikke indgives klager inden fristens udløb, træder regulativet i kraft inden næste grødeskæringssæson.

I tilfælde af klager, vil regulativet først kunne træde i kraft, når klagesagen er afgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet medmindre denne afgør, at der ikke er opsættende virkning.

Det er af stor betydning at få udarbejdet og godkendt et nyt regulativ for Gudenåen, hvor kontrolmetoden fastlægges og beskrives, således at den er praktisk gennemførlig. Hvis kommunerne ikke kan kontrollere og dokumentere, at vandføringsevnen opfylder kravene i regulativet, vil kommunerne være i en uheldig position i forbindelse med eventuelle fremtidige erstatningssager. Forvaltningen vil derfor i tilfælde af en klage bede Miljø- og Fødevareklagenævnet om at tage stilling til om hvorvidt klagen har opsættende virkning, da det gældende regulativ ikke er et fyldestgørende administrationsgrundlag.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Udgifter til udarbejdelse af fælles regulativ på strækningen Silkeborg – Randers deles med de tre andre Gudenåkommuner.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigt over indkomne hørings svar

Hvidbog vedrørende høring

Bilag til hvidbog - bilag som DSF har medsendt deres hørings svar

Regulativ for Gudenå 2025

Planredegørelse 2025

Oversigtskort

Længdeprofil Gudenå OS Tange Sø 27.11.2023

Længdeprofil Gudenåen NS Tange Sø

Teknisk redegørelse 2025

Teknisk redegørelse, Regulativ Gudenåen 2023, bilag a-p

Oversigt over bådebroer 2025

Ordforklaring

Miljørapport (vandløbsregulativ for Gudenåen, Silkeborg Langsø - Randers Bro)

Bilag til Miljørapport (vandløbsregulativ for Gudenåen, Silkeborg Langsø – Randers Bro)

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 8: Aftalerne om et Grønt Danmark - Principvedtagelse af omlægningsplan for Randers Fjord

24/38978

Resume

Jf. Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL af 13. december 2024 skal kommunalbestyrelserne senest i december 2025 principvedtage omlægningsplanerne i regi af aftalerne om et Grønt Danmark (Grøn Trepert).

I praksis betyder det, at kommunalbestyrelserne skal principvedtage de projekter i omlægningsplanerne, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse.

Denne sag gælder omlægningsplanen for Randers Fjord. Kommunalbestyrelsen skal med principvedtagelsen alene tilslutte sig, at Viborg Kommune og Lokal Trepert Randers Fjord arbejder videre med projekterne i den dynamiske omlægningsplan, der foreligger på nuværende tidspunkt.

Principvedtagelsen er derfor ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med omlægningsindsatsen ud fra de principper, som den lokale trepart har udarbejdet. De enkelte projekter vil skulle opnå nødvendig godkendelse og myndighedsbehandling, når de bliver konkrete.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at omlægningsplanen for Viborg Kommunes andel af Lokal Trepert Randers Fjord principvedtages.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at omlægningsplanen for Viborg Kommunes andel af Lokal Trepert Randers Fjord principvedtages.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet gav i maj 2024 tilsagn om at indgå i samarbejdet om Gudenåplanen ([link til sag nr. 4 i byrådet 22. maj 2024](#)).

Byrådet udpegede i januar 2025 repræsentanter fra Viborg Kommune til Lokal Trepert Randers Fjord ([link til sag nr. 15 i byrådet 29. januar 2025](#)).

Klima- og Miljøudvalget godkendte i april 2025 principper for arbejdet i Lokal Trepert Randers Fjord ([link til sag nr. 3 i Klima- og Miljøudvalget 29. april 2025](#)).

Inddragelse og høring

Viborg Kommune havde den 28. august 2025 lodsejermøde om arealomlægningerne i den grønne trepart i vandoplandet til Randers Fjord. Det var til mødet muligt at blive informeret om fremdriften i arbejdet med omlægningsplanen og stille spørgsmål. Der var god tilslutning med ca. 100 fremmødte og positiv interesse for sagen.

Kommunen udsendte i juli måned 2025 invitation til lodsejermødet til alle lodsejere med arealer over 5 ha i landzone. Sammen med invitationen modtog lodsejerne yderligere information om den grønne trepart, kontaktinformationer mm., jf. bilag 1.

Viborg Kommune har forud for denne sags offentliggørelse udsendt information til alle lodsejere med arealer, der indgår i potentielle projekter og igangværende projekter i omlægningsplanen. Med informationsbrevet er lodsejerne desuden

inviteret til at kontakte kommunen direkte med spørgsmål om de potentielle projekter.

Der kan i omlægningsplanen forekomme projekter, hvor lodsejere har afvist deltagelse i projekterne. Det skal i del forbindelse bemærkes, at omlægningsplanen viser det overordnede potentiale for arealomlægningen i Viborg Kommune, herunder projektpotentialer der ikke nødvendigvis kan realiseres på nuværende tidspunkt. Viborg Kommune respekterer de afvisninger, som er modtaget fra lodsejere ift. deltagelse i projekter.

Beskrivelse

Med Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark har kommunerne ansvaret for den lokale organisering af 23 lokale trepart, der skal koordinere den lokale planlægning og implementering af omlægningsindsatsen.

Den lokale trepart

Viborg Kommune er medlem af Lokal Trepert Randers Fjord, hvor Silkeborg Kommune og Favrskov Kommune sammen har formandskabet, og hvor Viborg Kommune står for sekretariatsbetjeningen. I den lokale trepart er Landboforeningen Kronjylland, Landboforeningen Midtjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen og de 13 kommuner i vandoplandet til Randers Fjord repræsenteret.

Hver lokal trepart skal planlægge, koordinere og gennemføre en omlægningsplan indenfor den enkelte treparts geografiske område. De lokale trepart er samarbejdsorganer, som skal drøfte, koordinere og tænke i helheder på tværs, og er altså ikke myndigheder. De lokale trepart er forpligtede til løbende at opdatere omlægningsplanen, så den altid anviser en realiserbar vej til indfrielse af målene, jf. bilag 2.

Lokal Trepert Randers Fjord, som Viborg Kommune indgår i, har udarbejdet et principdokument, jf. bilag 3, der er anvendt som grundlag for udarbejdelsen af omlægningsplanerne. Viborg Kommunes to politiske repræsentanter og administration har gennem hele forløbet deltaget aktivt i arbejdet med udarbejdelsen af planen.

Omlægningsplanen

Omlægningsplanerne skal første gang inden udgangen af 2025, og til enhver tid herefter, vise vejen til målopfyldelse for kvælstof og lavbundsindsatsen. Kommunen skal i omlægningsplanerne arbejde for, så vidt muligt, at identificere arealer, som har potentiale for at bidrage til beskyttet natur, og hvor muligt også til strengt beskyttet natur.

Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde, vådområder, minivådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder som bidrag til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

Omlægningsplanen er udarbejdet i IT-plattformen MARS og består af projekter, som kan være på forskellige stadier – fra skitser til projekter, der har opnået tilsagn om tilskud til gennemførelse. MARS indeholder det samlede overblik over projekternes kvælstofeffekt, arealet af udtagne lavbundsgrunde og skovrejsning, samt omlægningsplanernes bidrag til mere natur.

Omlægningsprojekter, som har fået forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn eller er anlagt, har i forskellig grad gennemgået den nødvendige lodsejerinddragelse og myndighedsbehandling, der gør, at projekternes placering er offentligt kendt. Anderledes forholder det sig med skitseprojekterne, som har undergået en lav grad af lodsejer-, borger- og interessent-involvering. De er heller ikke myndighedsbehandlet iht. gældende lovgivning. Dette sker først senere, efterhånden som projekterne konkretiseres og realiseres.

Omlægningsplanen for Lokal Trepert Randers Fjord viser hvilke 31 projekter i Viborg Kommune, der bidrager til en fuldt dækkende omlægningsplan. Se den samlede projektoversigt over projekter i Viborg Kommune i bilag 4. Projektoversigten er vedlagt kort over projekternes placering i kommunen, jf. bilag 5.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har den 15. september 2025 verificeret omlægningsplanen for Lokal Trepert Randers Fjord, som er en del af kystvandgruppen Hevring Bugt. Dette er sket med følgende generelle bemærkninger, som er relevante for Viborg Kommune:

”Planen opfylder indsatsbehovet i kystvandgruppen Hevring Bugt. Effekten er opgjort i MARS og vurderes plausibelt. Omlægningsplanen indeholder ingen skitseprojekter for minivådområder. Der er vedlagt bilag som redegør for, hvorfor omlægningsplanen i betydelig grad overstiger indsatsbehovet.”

Det nævnte bilag med redegørelse for baggrunden for, at omlægningsplanen overstiger indsatsbehovet, er vedlagt som bilag 6.

Kvælstofindsatser i omlægningsplanen, herunder i Viborg Kommune

Der er et samlet kvælstofindsatsbehov på 305 tons N/år for vandoplandet til Randers Fjord. Lokal Trepert Randers Fjord foreslår med omlægningsplanen potentielle projekter, som er beregnet til en samlet kvælstofeffekt på 869 tons N/år, jf. bilag 7, følgebrev til kommunerne fra Lokal Trepert Randers Fjord.

Projekter i Viborg Kommune, der bidrager til kvælstofreduktion i omlægningsplanen, fremgår af skema i bilag 4. Viborg Kommune har identificeret 15 skitseprojekter med en samlet kvælstofreduktion på 90,0 tons N/år til videre sagsbehandling. I Viborg Kommune er der samtidigt indgået tilsagn til forundersøgelse af tre projekter og tilsagn til etablering af 13 projekter, med en samlet kvælstofreduktion på 30,2 tons N/år, som tæller med i omlægningsplanen, jf. samme skema i bilag 4. Fire af de 13 projekter indgår ikke med projekternes kvælstofreduktion i omlægningsplanen, da projekternes reduktioner indgår i baseline før udarbejdelse af planen.

Viborg Kommune bidrager dermed til omlægningsplanens kvælstofindsats med samlet set 120,3 tons N/år ud af i alt 869 tons N/år.

Lavbundsindsatser i omlægningsplanen, herunder i Viborg Kommune

Der er ikke lokale mål, men et samlet nationalt mål om at udtage 140.000 ha kulstofrige lavbundslande inkl. randarealer på landsplan frem mod 2030. Der er ifølge Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø et samlet potentiale i den lokale trepart på 16.404 ha. Lokal Trepert Randers Fjord har med udgangspunkt i det potentielle lavbundareal foreslået, at der samlet på tværs af kommunerne medtages 16.233 ha. i omlægningsplanen, jf. bilag 7, følgebrev til kommunerne fra Lokal Trepert Randers Fjord.

Projekter i Viborg Kommune, der bidrager til lavbundsindsatsen i omlægningsplanen, fremgår af skema i bilag 4. Viborg Kommune har identificeret 15 skitseprojekter med en samlet lavbundsindsats på 2.213 hektar til videre sagsbehandling. I Viborg Kommune er der samtidig indgået tilsagn til forundersøgelse af tre projekter og tilsagn til etablering af otte projekter, med en samlet lavbundsindsats på 1.495 hektar jf. samme skema i bilag 4.

Viborg Kommune bidrager dermed til omlægningsplanens lavbundsindsats med samlet set 3.708 hektar ud af i alt 16.233 hektar.

Naturpotentialer i omlægningsplanen

Omlægningsplanens projekter i Viborg Kommune bidrager til potentialer for beskyttet og strengt beskyttet natur og store sammenhængende naturområder. Arealerne i de potentielle projekter har et overlap på 80% med DCE's forslag til 30% beskyttet natur i Danmark. Projekter, der ikke overlapper med gældende tilskudsordninger, kan ikke for nuværende tilskudsfinansieres og skal derfor realiseres via finansiering fra fremtidige tilskudsordninger, fonde mm.

Gudenåplanen i omlægningsplanen

Lokal Trepert Randers Fjord har besluttet, at det tværkommunale projekt Gudenåplanen indarbejdes i arbejdet med omlægningsplanen, uden at det tæller med i opfyldelsen af kravene i regi af aftalerne om et Grønt Danmark. Gudenåplanen har et samlet areal på mere end 40.000 hektar, hvoraf 8.846 hektar er beliggende i Viborg Kommune.

Kommunerne har med indarbejdelsen ønsket at synliggøre de store potentialer, der ligger i Gudenåplanen som en samlende naturplan for Gudenådalen og Randers Fjord. Potentialer, som går i fire strategiske retninger:

- Mere og bedre natur
- Rent vandmiljø og ren Randers Fjord
- Kerneområde for friluftsliv
- Klimarobust ådal

Flere af de indtegnede skitseprojekter i omlægningsplanen, særligt lavbunds- og vådområdeprojekter, ligger indenfor eller i tilknytning til Gudenåplanens geografi og bidrager dermed ved etablering konkret til virkeliggørelsen af de fælleskommunale visioner i Gudenåplanen.

Kort over Gudenåplanens afgræsning i Viborg Kommune er i bilag 8.

Gudenåplanen er at betragte som en fælleskommunal ramme for planlægning, men Gudenåen er ikke at betragte som et potentielt skitseprojekt i omlægningsplanen, hverken delvist eller i sit fulde omfang. Lodsejere bliver dermed heller ikke kontaktet i regi af omlægningsplanen ift. Gudenåplanens realisering.

Forudsætninger

Lokal Trepert Randers Fjord har valgt at udarbejde en omlægningsplan, som leverer mere end indsatsbehovet på kvælstof. Dette er primært gjort for at reducere risikoen for at skulle genbesøge lodsejere og opstarte processer med lodsejerinddragelse ad flere omgange.

Dette er tillige sket for at tage højde for følgende forudsætninger, se også bilag 6:

- Opgaven har været at indtegne alle potentielle arealer på lavbundslande, som er egnede til indsatser under tilskudsordningerne for lavbundsprojekter. Denne opgave alene betyder, at omlægningsplanen leverer 90 pct. mere end indsatsbehovet på kvælstof.
- Erfaringen fra det tidligere arbejde med vandområdeplanernes projekter af samme type har vist, at der vil være et frafald fra skitseprojektniveau og frem mod realisering, hvilket f.eks. kan skyldes, at lodsejere ikke ønsker at deltage i projekter.
- MARS anvender standardtal til beregning af projekternes kvælstofeffekt. Erfaringer fra tidligere vådområdeprojekter og lavbundsprojekter i oplandet til Randers Fjord har vist, at de reelle effekter af projekterne typisk er lavere end de i MARS beregnede effekter.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Når omlægningsplanen er principvedtaget af alle kommunalbestyrelser i den lokale trepart, publicerer Viborg Kommune som sekretariatskommune omlægningsplanen i MARS, så omlægningsplanen bliver offentligt tilgængelig.

Kommunerne skal i samarbejde med de lokale treparter efter principvedtagelsen i 2025 og frem mod 2030 sikre en løbende opdatering af omlægningsplanen.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Den lokale organisering af omlægningsindsatsen er aftalebaseret og udmøntes ikke i love og bekendtgørelser.

Relevante aftaler er:

- Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening
- Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2024. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre
- Rammaaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 13. december 2024

Desuden henvises til udkast til genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027. Planudkastet fastlægger det indsatsbehov for kvælstof, som omlægningsplanerne skal levere på.

Der forventes at være behov for tværgående indsatser i relation til øvrig kommunal planlægning i forbindelse med implementeringen af omlægningsplanen. Det sker i forbindelse med det igangværende arbejde med et kommuneplantillæg for det åbne land. Det sker tillige i forbindelse med, at Viborg Kommune i samarbejde med lodsejerne udvikler

projekterne i omlægningsplanen frem mod realisering, herunder med nødvendig myndighedsbehandling og tilpasning af kommuneplanen.

Bilag

Lodsejrbrev Viborg Kommune - juli 2025

Procesplan for principvedtagelse af omlægningsplaner i 2025

Rammer og principper Lokal Trepert Randers Fjord - vedtaget

Projekter i Viborg Kommune i omlægningsplan Randers Fjord

Kort over projekter i Viborg Kommune i omlægningsplan Randers Fjord

Forudsætningsnotat til omlægningsplanens verificering

Følgrebrev til fremsendelse af omlægningsplanen til kommuner

Kort over Gudenåplanen i Viborg Kommune

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 9: Budgetopfølgning pr. 30. september 2025

25/13195

Resume

Der udarbejdes årligt to budgetopfølgninger, som forelægges de politiske udvalg / byrådet. Disse udarbejdes henholdsvis pr. 30. april og 30. september.

I denne sag er det forventede regnskabsresultat for Klima- og Miljøudvalgets ansvarsområder opgjort pr. 30. september 2025 og sammenholdt med det oprindelige og det korrigerede budget samt det forventede regnskab opgjort pr. 30. april 2025. Det korrigerede budget er det oprindelige budget tillagt overførsler fra 2024 og øvrige tillægsbevillinger, som byrådet har godkendt siden budgetvedtagelsen og frem til 30. september 2025.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. september 2025 for udvalgets områder godkendes.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. september 2025 for udvalgets områder godkendes.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

I den efterfølgende tabel 1 er det forventede regnskabsresultat for Klima- og Miljøudvalgets ansvarsområder opgjort pr. 30. september 2025 og sammenholdt med både det oprindelige og det korrigerede budget.

I sagsfremstillingen er alene redegjort for de væsentligste forventede afvigelser i forhold til udvalgets korrigerede budget, der er det aktuelle budget, som udvalget kan disponere inden for.

Det korrigerede budget er det oprindelige budget korrigeret for eventuelle omplaceringer og tillægsbevillinger (herunder overførsler af budget fra 2024).

Tabel 1: Resultat af budgetopfølgningen

Mio. kr. (minus = indtægter)	Budget		Forventet regnskab	Forventet afvigelse minus = mindredg.	
	Opr.	Korr.	30. sept.	I forhold til opr. budget	I forhold korr.budget

Drift

Serviceudgifter

Plan, natur- og miljøområdet	26,3	30,0	30,8	4,5	0,8
------------------------------	------	------	------	-----	-----

Serviceudgifter i alt	26,3	30,0	30,8	4,5	0,8
-----------------------	------	------	------	-----	-----

Anlæg	-4,2	7,6	1,1	5,3	-6,5
-------	------	-----	-----	-----	------

Forsyningsvirksomhed

Drift (indtægter - udgifter)	-37,5	-37,5	-37,0	0,4	0,4
------------------------------	-------	-------	-------	-----	-----

Anlæg (indtægter - udgifter)	43,5	69,9	59,3	15,8	-10,7
------------------------------	------	------	------	------	-------

Resultat forsyningsvirksomhed	6,0	32,4	22,2	16,2	-10,2
-------------------------------	-----	------	------	------	-------

Drift

Forventet merudgift på 0,8 mio. kr.

Afvigelsen vedrører merudgift til rottebekæmpelse på 0,6 mio. kr., hvilket skyldes, at der har været en væsentlig stigning i antallet af rotteanmeldelser. Merforbruget vil blive indregnet i det kommende års takstberegning.

Herudover er der et mindreforbrug på 1,1 mio. kr. til bl.a. naturgenopretning, som følge af prioritering af ressourcer til arbejdet med Lokale Treparker samt opstart af Kystvandråd.

Endelig er der vedrørende puljer med ekstern finansiering en forventet merudgift på 1,1 mio. kr. og vedrører bl.a. Kystvandråd.

Forsyning

Forsyningsområdet forventer et merforbrug på 0,4 mio. kr. En mere detaljeret beskrivelse af afvigelsen fremgår af bilag 1.

Anlæg

Plan-, natur- og miljøområdet

Der forventes et mindreforbrug på 6,5 mio. kr., der primært vedrører tidmæssige forskydninger mellem årene for statsligt finansierede vand- og naturprojekter.

Forsyningsområdet

Der forventes et mindreforbrug på 10,7 mio. kr., der primært vedrører farligt affald ved fællesløsninger.

Afviselserne vedrørende anlæg er nærmere beskrevet i bilag 1.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Detaljerede bemærkninger, budgetopfølgning pr. 30. september 2025 for Klima- og Miljøudvalget

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 10: Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025

24/31291

Resume

I henhold til de af byrådet vedtagne retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd - herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste – skal byrådet og udvalgene godkende aktiviteter, inden disse kan danne grundlag for udbetalinger. En opdateret mødeliste bliver derfor forelagt udvalget på alle møder.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

1. at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til mødeliste 2025.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget godkendte mødelisten.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde den 17. december 2014 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 17. december 2014](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten (bilag 1) fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger omkring konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Klima- og Miljøudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

For konkrete aktiviteter, der hører hjemme under Styrelseslovens § 16, stk. 1, litra f (Andre hverv efter anmodning fra byrådet eller dets udvalg) forudsætter retningslinjerne, at der tilvejebringes en protokolleret beslutning fra enten byråd

eller udvalg som betingelse for, at der lovligt kan udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Bilag

Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 11: Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder m.m. siden sidste udvalgmøde, dels om planlagte møder

24/31286

Resume

Intet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget tager orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 21-10-2025

Klima- og Miljøudvalget tog meddelelserne og orienteringerne til efterretning.

Kurt Mosgaard (V) deltog ikke i Klima- og Miljøudvalgets behandling af sagen.

Fraværende:

Kurt Mosgaard

Sagsfremstilling

Orientering fra formanden, Eva Pinnerup (A)

- Opfølgning og drøftelse af status på nedgravning af affaldsløsninger i Viborg Midtby

Orientering fra udvalget

Steffen Drejer (C)

- Spørgsmål til kommunes deltagelse i arbejdsgruppe for Tange Sø. Der blev orienteret om arbejdsgruppens arbejde på mødet.

Stine Isaksen (Å)

- Spørgsmål til støjvold ved Jegstrupvej, herunder i forhold til støjvurderinger. Der sendes en mail med spørgsmål til forvaltningen.

Orientering fra direktøren

- Orientering om tidsplaner for VE-anlæg (se bilag 1)
- Orientering om praksis for generatorer i det åbne land

Bilag

Notat - oversigt over tidsplaner for VE-projekter

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 12: Lukket: Ejendomssag

24/12007

Fraværende Kurt Mosgaard

Punkt 13: Underskriftsark

24/35021

Sagsfremstilling

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i Prepare ved at trykke på ”Godkend”.